

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. II. Duplici conclusione vera sententia statuitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

pibus Christianis, defectu jurisdictionis in ipsos, multò minus ad professionem fidei supernaturalem, subindeque ad recipiendum Baptismum, vel ad consentiendum ut ipsorum filiis conferatur, cogi possunt. Tota ergo difficultas est de filiis infidelium qui subditi sunt Christianis Principibus, primo aut secundo genere servitutis. Scimus enim in 4. dist. 4. quæst. 9. Gabriel ibidem quæst. 2. dubio 5. Dionysius Carthusianus in 4. dist. 4. qu. 7. Angelus verbo *Baptismus* 6. num. 11. & Villalobos tomo 1. Tract. 5. difficult. 15. num. 7. fatentur quidem non esse licitum privatis personis, eorum infidelium infantes, ipsis invititis, baptizare; docent tamen id esse licitum Principi, qui eos etiam civiliter tantum sive politicè subditos habet, imò teneri curam habere ut baptizentur omnes illi parvuli, cautelâ tamen adhibita, ut à parentibus separati, ad adultam ætatem pervenientes, ad eos non redeant, & periculo apostasie non exponantur. Capreolus verò, Marfilus, Catharinus, & Serra, è contra docent Principem, sive dominum Christianum, non posse parvulos infidelium, etiam serviliter ipsi subditorum, à parentibus invititis separare, & ita separatos baptizare. Cui opinioni favere videtur Cajetanus: imò Diana dicit esse sententiam D. Thomæ, & omnium Discipulorum ejus, in quo ipsum falli, & hallucinari, patebit ex infra dicendis.

§. II.

Duplici conclusione vera sententia statuitur.

Dico primò: Non licet, publicâ etiam auctoritate Principis, vel Communitatis, baptizare, invititis parentibus, pueros infidelium, qui politicè tantum & civiliter sub sunt Ecclesiæ, seu Principibus Christianis. Ita Divus Thomas hic art. 10.

61. Probatur primò: nunc enim & olim Christiani Principes, atque ipsi Summi Pontifices, quibus Judæi multi jam à pluribus sæculis subditiuntur politicè, tale quid nunquam attentarunt: quod tamen non prætermisissent Principes multi & Pontifices sanctissimi, si id licitum existimassent. Præsertim, quia cum res ista sit gravissima, & in maximam cedat commoditatem parvuli, si esset licita, adeam teneretur Ecclesiæ ex charitate; sicut teneor audire confessionem hominis morti proximi, quando possum eam audire.

62. Probatur secundò: Si pueri infidelium qui politicè tantum & civiliter Principibus Christianis subduntur, invititis parentibus baptizarentur, vel consequenter eripiendi essent à potestate & cura parentum, ut inter fideles educarentur, vel apud ipsos relinquendi? Sed neutrum licet: Ergo nec eos invititis parentibus, sive privatâ, sive publicâ auctoritate baptizare. Major constat, Minor verò probatur: quia prius continet manifestam injuriam, est enim spoliare parentes jure naturæ quod habent in filios, qui sunt aliquid ipsorum, & in quos potestatem habent, quam diu rationis usu sunt destituti, nos minus quàm in boves & agnos quos possident: non sunt autem faciendâ mala, ut eveniant bona. Posterius verò includit apertum fidei & profanationis Baptismi periculum, quandoquidem valde periculosum esset, ne parentes infideles illorum puerorum, eos contrariis ritibus coinquinarent, & Baptismo renuntiare cogerent, ubi primò ad adultam pervenissent ætatem: Ergo &c.

A Confirmatur primò: Jurisdictio civilis non potest subditis dominium reale aut qualiterlibet agros: Ergo non potest Ecclesiæ abique invititis illorum infidelium, ab ipsis parentibus invititis separare, & baptizare.

Confirmatur secundo: Vel potestas baptizandi illos parvulos, invititis parentibus, manet per Principes Christianos, ex ipsa natura potestatis auctoritatis quam habent in sibi subditos civiter, vel ex speciali Christi concessione? Non secundum, utpote quod non potest colligi neque ex Scriptura neque ex traditione. Nec primò quia auctoritas civilis dominorum temporarium, dimanans ab hominibus, non se extendit ad supernaturalia, inter quæ continentur Baptismus, sed intra bonum commune naturale patet, ac reipublicæ commodum temporale sistit. Ergo &c.

Ab hac communi & generali regula tres casus excipiendos esse existimo. Primus est, si parentibus infidelibus vir ad fidem convertatur, uxor in infidelitate permaneat, filius, pater consentiente, baptizari potest, etiam si mater infidelis renuat; ut decrevit Gregorius IX. in cap. Ex litteris de conversione infidelium. Similiter si contra uxor ad fidem convertatur, viro in infidelitate manente, baptizandus erit filius, mater consentiente, etiam si pater renuat, ut statuit Concilium Toletanum 4. relatum in cap. 28. quæst. 1.

Secundus casus est, quando pueri aliquorum infidelium, sive per fas, sive per nefas, à parentum custodia & præsentia intantum sunt abstrahiti, ut nulla spes reditus illorum ad ipsos moraliter spernit, sicut plerique accidunt quos mercatores remotissimis regionibus transferunt, tunc cum consuevit Ecclesiæ baptizare: licet enim in tali casu baptizentur, nulla sit eorum parentum injuria, quia quoad ipsos velut mortui supponuntur, sed ex facta fortè aliâ, boni illorum intuitum captatur occasio.

D Tercius casus est, cum puer infidelium pater detur statim absque ulla spe vitæ mortuus sum, enim si baptizari possit occulte, aut sine magno parentum tumultu, undè timeantur gravia scandala, baptizandus est: quia in eo casu neque injuria parentibus, quandoquidem eis non eripitur infans per Baptismum, sed per mortem, cum nulla (ut suppono) sit spes vitæ longioris ipsius, neque infans ille periculo apostasie exponitur.

Dico secundò: filios servorum seu mancipiorum infidelium, invititis parentibus, baptizare licet: Ita docent communiter Thomistæ, Cajetanus, Soto, Ledesma, Nunno, Cabrera, Corderius, & alii, quos citat & sequitur Martinez à Prado hic dubio 7. §. 6.

E Probatur primò ex D. Thomæ hic art. 10. ad 2. ubi ait filios Judæorum, non obstante servitute parentum, non posse illis invititis licite baptizari, quia eorum servitus est tantum civilis. Ergo supponit quod si Judæi essent servi servorum mancipiorum & captivorum, possent licite eorum filii ipsis invititis baptizari.

Probatur secundò ratione: Servi seu mancipii sub sunt dominio reali, unâ cum filiis, nec potest dominus pro suo libito, vel apud se retinere, vel aliis vendere, vel etiam à se invicem separare retinendo filios, & distrahendo parentes, vel è contra: factâ autem illâ separatione, cessat periculum apostasie respectu parvulorum, cessat

cessat etiam injuria, ratione domini: Ergo filios vernarum seu mancipiorum infidelium, invitis parentibus baptizare licet.

Confirmatur: Quamvis parentes jure naturali sine liberi, tamen jure gentium privantur libertate: Ergo similiter licet jure naturali habeant potestatem supra parvulos suos, jure tamen gentium ea privantur: Ergo potest dominus filium sui mancipii, per venditionem, aut donationem, a parentibus separare, eo sine ut baptizetur si enim ob quemcumque finem honestum, vel pro sola utilitate sua, id potest; cur etiam id non poterit propter Baptismum tali parvulo conferendum.

Neque verò tantum potest dominus, sed etiam tenetur, per se loquendo, sua hujusmodi mancipia, sive domi nata, sive bello justo capta, sive empti, baptizare in infantia; & christianè educare: quia parentes Christiani hoc debent suis liberis: dominus autem succedit in jus & curam parentum. Et confirmatur ex illo Apostoli Ad Timotheum. 5. *Si quis suorum, & maxime dominorum, curam non habet, fidem negavit, & infideli deterior est.* Dixi per se, quia ratione circumstantiarum potest excusari, ut si id nequit sine magnis incommodis aut difficultatibus: cum enim illi non sint in extrema necessitate salutis, non tenetur eis ita subvenire, neque cum pari obligatione in jus & curam parentum succedit. Hinc excusantur milites, qui filios infidelium redimiunt, quia non possunt eos alere sine magnis difficultatibus & incommodis.

§. III.

Solvuntur obiectiones.

Objicies primò contra primam conclusionem: Potest imò debet præceptum superioris servari, non obstante voluntate contrariâ inferioris: Sed hoc quod est pueros baptizari, est præceptum Dei, hoc verò quod est parentem infidelem non consentire tali Baptismo, est voluntas inferioris Deo. Ergo non obstante tali voluntate in infidelibus, possunt eorum infantes licite baptizari.

Confirmatur & magis illustratur hæc ratio: Quando plurium dominorum invicem subordinatorum voluntates contrariæ sunt, voluntati supremi obtemperari debet, tamen si repugnet voluntati inferioris, ut docet Augustinus libro 2. de natura boni dicens: *Si illud iubet potestas quod non debet facere, hic sanè contemne potestatem, timenda potestatem maiorem;* quod ibidem declarat exemplo de Curatore & Proconsule, de Proconsule & Imperatore, ac de Imperatore & Deo: Sed dominium parentum in filios est inferius, & subordinatum supremo Dei dominio. Ergo cum Deus jubeat ut omnes baptizentur, debent pueri infidelium, invitis etiam ipsorum parentibus, baptizari.

Ad objectionem respondeo distinguendo Majorem: Debet præceptum superioris servari, non obstante voluntate contrariâ inferioris, si superior velit ut suum præceptum observetur, non obstante voluntate & quocumque jure inferioris, concedo Majorem. Si superior velit ut præceptum a se impositum servetur, sine violatione juris inferioris, nego. Ita autem contingit in proposito, Deus enim præcipiendo, ut omnes etiam parvuli baptizentur, vult hoc præceptum observari, sine violatione juris naturalis quod

Tom. V.

A pater habet in prolem, quia gratia non destruit sed perficit naturam.

Similiter ad confirmationem distinguo Majorem: Quando plurium dominorum invicem subordinatorum voluntates contrariæ sunt, voluntati supremi obtemperari oportet, licet repugnet voluntati inferioris, si supremus jubeat obedi sibi, etiam repugnante inferiori contra violationem juris naturæ in sua persona, concedo Majorem. Si instituat ita sibi obediendum, ut nihil contra jus naturale, & oppositionem inferioris agatur, nego Majorem. Licet autem Deus qui juris tam naturæ quam gratiæ author est, statuere potuerit, ut ad jus gratiæ servandum ac magnificandum tanquam superius, naturæ jus si opus esset violaretur, hoc tamen noluit, imò potius, cum disponat omnia suaviter, & gratia non destruat sed perficiat naturam, voluit ut per ea quæ spectant ad fidem, & ad ordinem gratiæ pertinent, nulla in jus naturæ fieret irruptio. Hinc Christus conferens Ecclesiæ potestatem prædicandi Evangelium ubique Gentium, non ei auctoritatem dedit, quâ minis, armis, & vi, ad Baptismum suscipiendum infideles cogeret, neque misit Apostolos ut milites armatos, cum seculari potentia, sed inopes, absque armis, & virga, qui suasionibus, mansuetudine, beneficiis, miraculis, & exemplis homines allicerent, & ad Christum Redemptorem ducerent, ut docuit Concilium Toleranum 4. Et hoc quidem rationabiliter: Primò quia cum ad fidem internam nemo cogi possit, lex Evangelica quæ non nisi per fidem corde suscipitur, vi, injuria, metu, aliisque ejusmodi violentiis non propagaretur. Secundò, quia cum intentio Christi esset persuadere universo orbi fidem, non qualemcumque, sed eam quæ per solam dilectionem operatur: charitati autem sive dilectioni, nihil magis sit adversum, quam vis, injuria, & metus, congruum fuit ut ad eam nemo ejusmodi violentiis cogere tur. Tertiò, ne fides quæ naturalis rationis vires excedit, per violentiam Gentibus prædicata, exosa fieret, & quasi tyrannis existimaretur, ac diaboli figmentum rationi repugnans. Quartò, ut hac excellentiâ lex nostra, cum Mahumeti perfidia comparata, resplenderet: ista enim tanquam quæ nullâ ratione persuaderi poterat, vi & armis in mundum obruta est: nostra verò fides, per homines inermes, & mites, solâ veritatis vi ac energiâ, mundum vicit, & Philosophos ac Imperatores debellavit. Unde egregiè Chrysostomus serm. 3. Pentecostes: *Peragrarunt Piscatores orbem terrarum, & infirmum eum inventientes, ad sanitatem reduxerunt, & in ruinâ positum, ad stabilitatem revocaverunt; non scuta moventes, non arcus tendentes, non sagittas mittentes, non pecuniam largientes, non in eloquentia confidentes, sed regnum celorum possidentes, non habentes humana solatia, habentes autem Dominum secum.* Peragrarunt universum orbem oves simul cum lupis, & vulnerata à bestiis non sunt oves, sed magis lupi ad ovium mansuetudinem sunt conversi.

Objicies secundò: Licet parentes infideles habeant dominium in suos filios, potest tamen princeps subditos, subjectione etiam duntaxat civili, privare tali dominio, quando eo abutuntur: Sed infidels nolentes suos filios baptizari, abutuntur dominio quod habent in ipsos, contra honorem Dei, & parvulorum salutem: Ergo poterunt privari tali jure, & consequenter

T ij

eorum